

Programu realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego

w roku szkolnym 2021/22

w Szkole Podstawowej nr 1

im. Jana Baranowskiego

w Sławkowie

Szkolny program realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego zakłada realizację zajęć edukacyjnych z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w Szkole Podstawowej nr 1 imienia Jana Baranowskiego w Sławkowie.

Program obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkolnego doradcę zawodowego, wychowawców klas, nauczycieli przedmiotów, nauczycieli specjalistów, w tym również pedagoga i psychologa szkolnego, w celu prawidłowego przygotowania uczniów do odpowiedzialnego planowania ścieżki swojej kariery i trafnego podejmowania decyzji dotyczących wyboru kierunku dalszej nauki i zawodu.

I. Podstawy prawne

- Rozporządzenie MEN z 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 325).
 - Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2018 r. poz. 996 ze zm.).
 - Rozporządzenie MEN z 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1675).
 - Rozporządzenie MEN z 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r. poz. 703).
-
- Rozporządzenie MEN z 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. z 2017 r. poz. 649).
 - Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356).
 - Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r. poz. 1591).
 - Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1578).
 - Rozporządzenie MEN z 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 199 ze zm.).
 - Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 1457 ze zm.). □ Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 967).

II. Cele ogólne doradztwa zawodowego

1. Doradztwo zawodowe prowadzone w Szkole Podstawowej nr 1 imienia Jana Baranowskiego w Sławkowie polega na realizacji działań w celu wspierania dzieci i uczniów oraz słuchaczy w procesie rozpoznawania zainteresowań i predyspozycji zawodowych oraz przygotowania do wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, które prowadzą do podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych przez uczniów i słuchaczy.

2. Doradztwo zawodowe w szkole jest realizowane w poniższych formach:

1) orientacji zawodowej w klasach I-VI szkoły podstawowej

2) doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII szkoły podstawowej

- Orientację zawodową w klasach I-VI szkoły podstawowej stanowi ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I-VI szkoły podstawowej pozytywnych i proaktywnych postaw wobec pracy i edukacji, poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień uczniów. Orientacja zawodowa jest realizowana na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, czyli na lekcjach przedmiotowych, godzinach wychowawczych oraz w ramach zajęć z pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wskazanych w planie organizacyjnym szkoły. Dowodem potwierdzającym realizację treści związanych z orientacją zawodową w Szkole Podstawowej nr 1 w Sławkowie jest zapis DZ w kolorze zielonym, dokonywany przed danego nauczyciela przy temacie przeprowadzonych zajęć.

- Doradztwo zawodowe stanowią uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII i VIII Szkoły Podstawowej nr 1 w Sławkowie w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych oraz zawodowych. Mają one na celu ułatwienie uczniom dokonanie wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, uwzględniając ich zainteresowania, uzdolnienia i predyspozycje zawodowe, a także wiedzę na temat systemu edukacji i rynku pracy.

4. Doradztwa zawodowe realizowane jest :

- 1) w klasach VII i VIII w formie zajęć doradztwa zawodowego w wymiarze 10 godzin dydaktycznych w ciągu roku szkolnego w cyklu kształcenia;
- 2) w ramach zajęć z pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- 3) na zajęciach przedmiotowych;
- 4) na lekcjach z wychowawcą.

Powyższe formy realizacji doradztwa zawodowego stanowią podstawę do opracowania spójnego programu realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego na dany rok szkolny.

II. Cele szczegółowe doradztwa zawodowego

1. Orientacja zawodowa prowadzona w klasach I-VI szkoły podstawowej ma na celu:

- 1) wyjaśnienie znaczenia pracy w życiu człowieka;
- 2) zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów, które człowiek może wykonywać;
- 3) uruchomienie kreatywności uczniów na temat swojej przyszłości;
- 4) zapoznanie uczniów ze znaczeniem własnych zainteresowań i predyspozycji w wyborze właściwego zawodu;
- 5) poszukiwanie przez uczniów odpowiedzi na pytanie: jakie są moje możliwości, uzdolnienia, umiejętności, cechy osobowości, stan zdrowia;
- 6) rozwijanie umiejętności oceny swoich możliwości.

2. Doradztwo zawodowe w klasach VII i VIII ma na celu:

- 1) odkrywanie i rozwijanie świadomości zawodowej uczniów, planowanie drogi edukacyjno-zawodowej na każdym etapie edukacji;
- 2) motywowanie uczniów do podejmowania dyskusji i refleksji nad wyborem przyszłej szkoły i zawodu;
- 3) rozbudzanie aspiracji zawodowych i motywowanie do działania;
- 4) wdrażanie uczniów do samopoznania;

- 5) wyzwalanie wewnętrznego potencjału uczniów;
- 6) kształcenie umiejętności analizy swoich mocnych i słabych stron;
- 7) rozwijanie umiejętności pracy zespołowej i współdziałania w grupie;
- 8) wyrabianie szacunku dla samego siebie;
- 9) poznanie możliwych form zatrudnienia;
- 10) poznanie lokalnego rynku pracy;
- 11) poznanie możliwości dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego;
- 12) poznawanie struktury i warunków przyjęć do szkół ponadpodstawowych;
- 13) poznawanie różnych zawodów;
- 14) udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

III. Organizacja doradztwa zawodowego w szkole

1. Za organizację zadań z zakresu doradztwa zawodowego odpowiada Dyrektor Szkoły Podstawowej nr1 w Sławkowie.

2. W szkole zatrudnia się doradcę zawodowego.

Do zadań doradcy zawodowego należy:

- 1) systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego;
- 2) prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów klas 7 szkoły podstawowej.
- 3) opracowywanie we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami, psychologami lub pedagogami, programu rocznego doradztwa zawodowego oraz koordynacja jego realizacji;
- 4) wspieranie nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców, psychologów lub pedagogów, w zakresie realizacji działań określonych w tym programie;
- 5) koordynowanie działalności informacyjno-doradczej realizowanej przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;
- 6) gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;

- 7) współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań
w zakresie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
 - 8) wspieranie nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
 - 9) wspieranie rodziców w działaniach doradczych, udostępnianie informacji i materiałów do pracy z własnym dzieckiem;
 - 10) planowanie i prowadzenie w ramach Wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli form szkoleniowych dla rady pedagogicznej lub zespołów przedmiotowych;
-
- 11) prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących, wspierających uczniów w planowaniu kariery zawodowej;
 - 12) systematyczne podnoszenie własnych kwalifikacji;
 - 13) wzbogacanie warsztatu pracy o nowoczesne środki przekazu informacji (internet, CD, wideo itp.) oraz udostępnianie ich osobom zainteresowanym;
 - 14) współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa: kuratoria oświaty, centra informacji i planowania kariery zawodowej, poradnie psychologiczno – pedagogiczne, powiatowe urzędy pracy, wojewódzkie komendy OHP, zakłady doskonalenia zawodowego, izby rzemieślnicze i małej przedsiębiorczości, organizacje zrzeszające pracodawców itp.;
 - 15) stworzenie Szkolnego Punktu Informacji Zawodowej w bibliotece szkolnej – gromadzenie i aktualizowanie informacji dotyczących wyborów zawodowo-edukacyjnych (broszury dla uczniów, rodziców, nauczycieli, scenariusze zajęć, poradniki, foldery informacyjne, prezentacje multimedialne, filmy, pomoce dydaktyczne);
 - 16) stworzenie zakładki na stronie internetowej szkoły z treściami z zakresu doradztwa zawodowego (zamieszczanie broszur dla uczniów i rodziców, bieżących informacji o rynku pracy, materiałów poradnikowych dla uczniów i rodziców, linków do stron związanych z doradztwem zawodowym);
 - 17) prowadzenie ewaluacji podejmowanych działań oraz efektywności i funkcjonalności systemu doradztwa zawodowego w szkole.

3. W ramach doradztwa zawodowego prowadzone są następujące działania:

- 1) indywidualne spotkania doradcze z uczniami i ich rodzicami;
- 2) podejmowanie tematyki związanej z planowaniem ścieżki edukacyjno-zawodowej podczas godzin wychowawczych;
- 3) spotkania z rodzicami służące przygotowaniu ich do wspierania dzieci w projektowaniu przyszłej kariery zawodowej;
- 4) wizyty w różnych instytucjach i przedsiębiorstwach;
- 5) udział uczniów w dniach otwartych, targach szkół, dniach kariery;
- 6) organizacja projektów edukacyjnych, konkursów szkolnych, dni talentów i innych wydarzeń szkolnych nastawionych na poznawanie i prezentowanie uczniowskich uzdolnień i zainteresowań;
- 7) uczestnictwo uczniów w olimpiadach i konkursach międzyszkolnych;
- 8) współpraca ze szkołami wyższego szczebla, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i innymi organizacjami działającymi na rzecz rozwoju uczniów;
- 9) rozwijanie szkolnych zasobów informacji i wiedzy o świecie zawodów i sposobach odkrywania własnych predyspozycji i zainteresowań;
- 10) udzielanie wsparcia w podejmowaniu tematyki związanej z doradztwem nauczycielom pracującym w szkole;
- 11) badanie losów absolwentów szkoły.

IV. Osoby odpowiedzialne i zakres ich odpowiedzialności

1. Działania z zakresu doradztwa zawodowo-edukacyjnego realizowane są przez:

- 1) wychowawców;
- 2) nauczycieli przedmiotu;
- 3) pedagoga szkolnego;
- 4) psychologa szkolnego;
- 5) bibliotekarzy;
- 6) szkolnego lidera doradztwa zawodowego;
- 7) pracowników instytucji wspierających doradczą działalność szkoły (np. poradni psychologiczno-pedagogicznej, powiatowego urzędu pracy, mobilnego centrum informacji zawodowej);
- 8) rodziców lub osoby zaproszone prezentujące praktyczne aspekty dokonywania wyborów zawodowo-edukacyjnych.

2. Odbiorcami działań z zakresu doradztwa zawodowo-edukacyjnego są uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1 imienia Jana Baranowskiego w Sławkowie oraz ich rodzice.

3. Zakres odpowiedzialności nauczycieli i wychowawców:

1) rady pedagogicznej, pracowników instytucji wspierających działania doradcze:

- a) utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego zgodnie z systemem doradztwa zawodowego i planu pracy na każdy rok szkolny,
 - b) realizacja działań z zakresu przygotowania ucznia do wyboru drogi edukacyjno-zawodowej;
-

2) w klasach I-VI:

- a) prowadzenie z uczniami zajęć psychoedukacyjnych, rozmów indywidualnych celem rozpoznania przez uczniów znaczenia zmiany w życiu, sposobów radzenia sobie ze stresem, roli motywacji oraz umiejętności współpracy,
- b) zaprezentowanie rodzicom założeń pracy informacyjno – doradczej na rzecz uczniów;

3) w klasach VII i VIII:

- a) zapoznanie uczniów z różnymi rodzajami ludzkiej działalności zawodowej,
- b) prowadzenie z uczniami zajęć psychoedukacyjnych dotyczących samopoznania, samoakceptacji, rozpoznawania swoich mocnych i słabych stron,
- c) prowadzenie indywidualnej pracy z uczniami, którzy mogą mieć problemy z wyborem szkoły i zawodu,
- d) podejmowanie wstępnych decyzji przez uczniów,
- e) prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych dotyczących podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych,
- f) prowadzenie pracy dotyczącej przekazu informacji zawodowej:
 - pogłębianie informacji o zawodach,
 - zapoznanie ze strukturą szkolnictwa ponadpodstawowego,
 - zapoznanie z ofertą edukacyjną szkolnictwa ponadpodstawowego;
- g) konfrontacja samooceny z wymaganiami szkół i zawodów,

- h) podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych,
- i) indywidualna praca z uczniami, którzy mają problemy decyzyjne, intelektualne, zdrowotne, emocjonalne, rodzinne.
- j) współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

V. Podmioty współpracujące ze szkołą

Podmiotami współpracującymi ze szkołą przy realizacji WSDZ są:

1. pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej;
2. pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy;
3. pracownicy Centrum Kształcenia Zawodowego;
4. pracownicy Młodzieżowego Centrum Kariery OHP;
5. organizatorzy targów szkół ponadpodstawowych, targów pracy i edukacji;
6. przedstawiciele szkół ponadpodstawowych i uczelni wyższych;
7. rodzice;
8. inne osoby wspierające organizację szkolnego doradztwa zawodowego (np. pracownicy zakładów pracy, przedstawiciele zawodów, pracownicy organizacji pozarządowych itd.), absolwenci szkoły.

VI. Szkolne zasoby z zakresu doradztwa zawodowego

Szkoła gromadzi i sukcesywnie poszerza własne zasoby służące realizacji doradztwa zawodowego. Są to, m.in.:

1. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego;
2. opracowywany co roku i zatwierdzany przez dyrektora program realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego na dany rok szkolny;
3. narzędzia diagnostyczne do rozpoznawania predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów;
4. materiały z zakresu doradztwa zawodowo-edukacyjnego gromadzone w bibliotece: filmy, scenariusze, plakaty, broszury, publikacje;
5. materiały gromadzone w związku z organizacją wydarzeń, takich jak dni kariery, projekty edukacyjne, spotkania z przedstawicielami świat zawodów itp.
6. zasoby internetowe, w tym zasoby ORE;
7. informacje o losach absolwentów;
8. programy komputerowe;
9. informacje i dane dostępne w zakładce strony internetowej szkoły.

VII. Założenia ogólne programu

Program stanowi realizację jednolitej, uwzględniającej etapy rozwojowe uczniów, systemowej koncepcji doradztwa zawodowego rozumianego jako uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas I - VIII szkół podstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych.

Program bazuje na kilku teoriach doradczych. Głównym kryterium doboru koncepcji jest możliwość odniesienia procesu świadomego kształtowania kariery do zmian rozwojowych, które warunkują realizację treści na tym etapie edukacyjnym. Zadania, jakie stawiane są doradztwu zawodowemu, są dostosowane do możliwości tej grupy odbiorców (uwzględnia uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności).

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu MEN z 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 325). każdej klasie będą realizowane cele z obszarów:

- Poznawanie własnych zasobów
- Świat zasobów i rynek pracy-
- Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie
- Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych.

Przewidziane w programie działania związane z doradztwem zawodowym są powiązane z treściami kształcenia ogólnego, co umożliwia uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą, a dalszą edukacją i karierą zawodową.

VIII. Treści programowe oraz cele szczegółowe

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów zestawu – które jednocześnie wyznaczają treści programowe doradztwa zawodowego.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS I–VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

A. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I–III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie -Uczeń:

1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;

1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;

1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;

1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;

1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy -Uczeń:

2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;

2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;

2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;

2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;

2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;

2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie- Uczeń:

3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;

3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;

3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych -Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS IV–VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

1. Poznawanie własnych zasobów- Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy- Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie -Uczeń:

3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;

3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;

3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych- Uczeń:

4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;

4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS VII i VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

1. Poznawanie własnych zasobów- Uczeń:

1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;

1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);

1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;

1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;

1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;

1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;

1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy- Uczeń:

2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;

2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;

2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;

2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;

2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;

2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;

2.7 dokonuje autoprezentacji;

2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie- Uczeń:

3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;

3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;

3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;

3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych Uczeń:

4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego w szkole podstawowej. Uwzględniają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły i cele edukacji poszczególnych przedmiotów, m.in. wiedzy o społeczeństwie oraz wychowania do życia w rodzinie, co umożliwia realizowanie programu zarówno podczas zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, jak i na zajęciach z wychowawcą, lekcjach przedmiotowych oraz na dodatkowych zajęciach edukacyjnych w tym innych zajęciach obejmujących wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu – w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII szkoły podstawowej są spójne z celami preorientacji zawodowej (przedszkole), orientacji zawodowej (klas I–VI szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w szkołach ponadpodstawowych.

IX. Formy aktywności ucznia podczas zajęć

1. Przygotowanie raportów, projektów, prezentacji, dyskusji.
2. Opracowanie materiałów do zajęć warsztatowych.
3. Udział w rozmowach indywidualnych, grupowych,
4. Przygotowanie własnego portfolio.

X. Opis zakładanych efektów kształcenia

W zakresie wiedzy uczeń:

- posługuje się pojęciami związanymi z tematyką rynku pracy, kwalifikacji zawodowych;
- identyfikuje swoje możliwości psychofizyczne i predyspozycje zawodowe;
- wyjaśnia zależności pomiędzy zainteresowaniami a wyborem zawodu;
- wymienia umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

W zakresie umiejętności uczeń:

- rozwija swoje zainteresowania;
- wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu doradztwa zawodowego, aby trafnie określić swe predyspozycje, zdolności, umiejętności;
- samodzielnie lub z pomocą doradcy planuje dalszą ścieżkę rozwoju edukacyjno -- zawodowego.

W zakresie kompetencji społecznych uczeń:

- skutecznie współpracuje z kolegami w zespole;
- przyjmuje twórczą i refleksyjną postawę wobec przekonań oraz sposobu postępowania innych ludzi;
- rozwiązuje konflikty powstające podczas pracy zespołowej.

XI. Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- podczas wynikających z ramowych planów nauczania grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, które są prowadzone przez doradcę zawodowego
- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu
- wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w bieżącej pracy z uczniami, zajęcia prowadzone przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych i wychowawczych;
- c. podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole lub poza nią, np. konkursy zawodoznawcze, udział w targach edukacyjnych, spotkaniach z osobami wykonującymi dane zawody

Działania związane z doradztwem zawodowym są planowane na poziomie szkoły w ramach Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego i realizowane przez całą kadrę pedagogiczną. W Szkole Podstawowej nr 1 w Sławkowie realizację zadań związanych z doradztwem zawodowym w ramach kształcenia ogólnego potwierdza się zapisem DZ w kolorze zielonym przy temacie lekcji, na której dane treści zostały zrealizowane.

W realizację programu włączeni są rodzice, przedstawiciele instytucji oświatowych zajmujących się doradztwem zawodowym (specjaliści z PPP, pracownicy placówek kształcenia nauczycieli), placówki kształcenia praktycznego, organizacje pracodawców.

Współpraca z rodzicami w zakresie wspomagania ucznia w podejmowaniu właściwych decyzji edukacyjno - zawodowych polega na włączeniu

rodziców w działania szkoły poprzez angażowanie ich do różnych form działań doradczych np: organizacji wizyt w zakładach pracy, angażowaniu rodziców w tworzenie portfolio przez ucznia, czy poznawanie zawodów, które sami wykonują.

W trakcie realizacji programu będzie możliwość indywidualnego kontaktu uczniów i rodziców z doradcą zawodowym (szkolnym koordynatorem doradztwa zawodowego) zatrudnionym w szkole lub w Poradni Pedagogiczno - Psychologicznej współpracującej ze szkołą.

Zajęcia w ramach orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego będą prowadzone z wykorzystaniem metod aktywizujących ze szczególnym uwzględnieniem metody projektu (metoda aktywizująca polegająca na poznawaniu przez uczniów wybranego zagadnienia w ramach pracy zespołowej; rola nauczyciela podczas realizacji projektu jest znacznie ograniczona) oraz z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjnych.

Doradztwo zawodowe w klasach VII i VIII jest ukierunkowane na kształtowanie:

- proaktywnych postaw młodzieży wobec pracy i edukacji ze zwróceniem uwagi na zasady etyki pracy jako fundamentu aktywności zawodowej;
- sprawczości uczniów, tj. przekonaniu, że są podmiotami własnych działań i są zdolni do wprowadzania zmian w swoim otoczeniu;
- rozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych oraz ich możliwości na rynku pracy

XII. Ewaluacja programu

Ewaluacja programu opierać się będzie na bieżących obserwacjach i spostrzeżeniach doradcy zawodowego. Ponadto przed zakończeniem I i II semestru roku szkolnego uczniowie otrzymają do wypełnienia ankiety ewaluacyjne, które zbadają stosunek do programu, do stosowanych na zajęciach metod i pomocy naukowych. Ankiety te będą również sprawdzać deklarowany przez uczniów poziom motywacji do zajęć z doradztwa zawodowego oraz

świadomość celów nauczania. Wyniki obserwacji i badań będą okazją do refleksji nad wprowadzeniem zmian, polegających na zmianie ilości godzin przeznaczonych na realizację poszczególnych modułów, a także na ewentualnej zmianie form i metod pracy oraz technik nauczania.

XIII. Słownik pojęć

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego- działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę. (Projekt "Efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych", Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie, 2017).

Działania związane z doradztwem zawodowym - ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. (Projekt "Efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych", Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie, 2017). Doradztwo zawodowe - świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji. (K. Lelińska)

Doradca zawodowy - osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki

przekazywania informacji zawodowej (Klasyfikacja Zawodów i Specjalności)

Informacja zawodowa - Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji (K. Lelińska)

Informacja edukacyjna - Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem (G. Sołtysińska)

Zawód - wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób, stanowiący podstawę utrzymania i zapewniający pozycję w społeczeństwie.(po. J. Szczepański)

Zainteresowania zawodowe – utrzymująca się tendencja do poznawania, obserwowania jakiegoś obszaru rzeczywistości, który wiąże się z odpowiednimi rodzajami pracy zawodowej. Pracę marynarza, kierowcy, lekarza lub lotnika wybierają osoby, które są zainteresowane taką właśnie działalnością. Do odkrycia zainteresowań zawodowych służą odpowiednie kwestionariusze i inwentarze osobowości, na podstawie których można z pewnym prawdopodobieństwem orzekać o zawodach odpowiadających zainteresowaniom badanego.

Predyspozycje zawodowe – właściwości anatomiczno-fizjologiczne, głównie budowy i funkcjonowania układu nerwowego, w tym zadatki

wrodzone podlegające rozwojowi, warunkujące pomyślne rozwiązywanie zadań zawodowych. Każdy człowiek posiada określone predyspozycje. Właściwe ich rozpoznanie pomaga w prawidłowym ukierunkowaniu zawodowym. Nie zawsze aspiracje młodzieży i dorosłych są w zgodzie z ich predyspozycjami, co może być jedną z przyczyn niepowodzeń w pracy zawodowej („Pedagogika Pracy”: 205 i 303).

Preferencje zawodowe – emocjonalne, uczciwe nastawienie ku pewnym zawodom, niezwyfikowane przez doświadczenie i wiedzę o możliwościach uzyskania odpowiedniego przygotowania zawodowego i trudnościach wykonywania zawodu. Preferencje zawodowe są wskaźnikiem postrzegania i oceny pewnych zawodów jako godnych uzyskania, czemu nie zawsze towarzyszy wiedza o istotnej wartości i trudnościach zawodowych. Najczęściej preferencje zawodowe dotyczą zawodów uznawanych za atrakcyjne i cieszących się wysokim prestiżem

